

Prir. č. 784/60

Bratře!

Při Ti pro první bratře, a jít jako vyhnanec. Toho si se asi nenadál být! Jmé nedávno pro
pauzou do Vídně jeli, že za několik týdnů taboryjsko tu odevme obdivit. Taboryjsko
je uvid k přítomnému stam, já teď přistoupím k tomu.

Co se počelo nové hýbami národů, jmenovité jak se v Praze a ve Vídně bouře rozvily. Já v blíž,
koti přebývají, hned jsem sábe složil na tuhu slovenský. Lid otevřel oči - ale se nehnul,
mysle vše, že to opět něco nového co promine. Ale já nepřepával vždy avěstelněji mlauit o tom,
kterak se má slovenský národ hlavit ke svým pravým národním. Až neuravivají a neob
mezuje se na stran - přiel jsem pod hohým nebem dréti věci a vyvětklovati přítomného větu
práva a míroem. Ani tím uspokojit se nemoha sel tem při zavdané a, rozuuje mron
janým stovření při četnost do jiných sousedních městeč - a v tam jsem mlauit a hláral
jednotu slovanckau a národnosti naši jilu věinou, proti postavenan všemu tomu, což není
slovancké. Tak snad jiti něco i do a konin o těchto věcech, a vřak to ani stit není pravého
stam věci, neb v slov. Nov. bylo to všechno špatně udáno. Tam censura panovala - pro ono
okamžem! (To jest: dš. by v Praze dával instrukce náměstekům svým, a nevěda jak stojí věci u nás - dráží
já na to, aby se tento orgán udřel, a do hloupych zákonů klau - nedaršlyž nerapřel, proti náměsť jeho
až tuze bárliv ja sam střtal jednějši vyřtavení ději naší). A prvního kátho velkonocního
až po 17² klaj ustavine sem byl bud na koni jsem, bud na nohách pyš po stolici, bud na
přiče pře jako vejních lidí, a zveřoval sem euaujelium slobody slovancké! Na velkon
noc doma, v pondělí velkonocní doma, po posledni prat v Ortřá, v Outery velkon. na Brezové
(mestku 6000 duš utajim), na to d. 26 května před více než 2000 lidmi drěel jsem přes hodinu
věi na Mijave! Pamětnost, že jmenovité zde přiel sem mezi lid z bouření na spány a přin
čin. Domaš nahřevauy, křtři - mezi zherbu pravě vias trhu a celeho skoli sem je stějši,
v otolnosti pro mje nepřiznani vějši, ani místm kněš, místm ouřad a místm Notář
- klácatelé dávni lidi - proti mne agitovali, a vo posledni pravě třech mužů v olau
věm meho přidodu. paleukku a pojil a peněrmí najal k tomu, aby mne z koně stěh.
O všem tomto mne zpravil pravě při přidoda kaplan Mijavský Semian, náš muž! Ale
predimou je první hlava náš hlavou! Tu jsem vyřkal největš divěru k lidu náce
mu, neb celobě to strasně vyklřelo, tako pro několika minutách se hrozi tvář vy
jasnil - a přisřiam k věem mým nebylo klou, až je celý shou lid proměnit v plě a
vyvolavám: "Kava mu" "Kava hebečka" "Vtáme vás přiče" "Vy ste nam pravou probodu
zvěřoval" a omni tm najati nepřiča křičeli "sláve, sláve!" "My sme vyřit mošk!"
vřkali veřejně, ale tabověho narehu přitele a koně stěhou by byl vejný křič. Jednu
anebdrěku mi vypravoval: lík z tohoto okamžem: 1. žena k druh: Ale prosim te, neojis řid
je to ten pan, to to tak ropravá? Druhá žena: To je pan farar Hlubočky! 1. žena:
ač není to pan farar, to není cloer, to je anjel z nebe přišly, vřal ja leu podivaj našho,
jako sa mu přijeti tvář, zatni fokerou do něj, tres z něj neproteč, štel doňho - gula
ja ho nechtě! Moje věi popularně drěena byla obráena na podop narodnosti partyřy
pro praktického dověho, vypočital jsem soubroni, domaš, stolpu, ústerni, práomí, polityčké,
historické prospěchy plynouci z prameně národnosti; věi a probodu národni! Ukazoval jsem
jim jako nam že bylo probud jme tu pod latinou, tu pod maderinou ponat nupšti; majie
vřekto veřejně jednam na náš a nare roduy se vřtahuji v oněčno věceš nam nesrozumitějš
napřau. Toťm sem jim vyvětk, jako ja ni nerákomního neimou, když takto pod hohým ne
bem na ryntku k nim slova pravdy mlauim, ale spolu sem doval, jako mne nepřičeli lidu pravě pro
tento rákomny skutek obromovat lidu a bricřva a pronasledovat. Tazal jsem je imožstou predemou
stojicim, řidali jsem ja křič? Vřikni vyvolali že ne! a že mne bránit drěje před pronasledovim.
Ale mi věi byla více katechetická, tak že je přimirovaly: klau a odpovide lidu! Tato agitace
oučinkovala pro celim okoli vyborně, lid, který nikdy neřlyel takové pravdy hromul se k tomu
kam sem se octnul!

Na toto všechno v nasledujici den jsem byl opět v sousedni dedine Turé-Luce jako dekan
na skauce školních dětí, kde se občané za mnou dohrnuli a řadali mne o vyřette
ni vřekto toho, co se děje! Tam sem tedy opět zveřoval pravdy nareho žívota. Den na to,
to jest d. 28 dubna byla velika schůzka oběi okolních na Brezové, kterou ja soubroni obpa
val štre pře přičely, štědnji mladci i me občany a farariy. Dshromazdilos je lidu do 5000.
Ja napřal omnyo "Žjadosti slovenského národa v školci Nitranckij", které jsem pam otčou
Třimou prvton byl zastal, a kteri snad videl k jiti. Po punktách jsem vřekno veřejně na
ryntku vyvětkoval a lid vyřicoval o pochopech tem vyřadoných, mlauit sem reymine z hodiny.

Pod mým vypětím učinilo ná mladších věcí bu k lidu. Národní strana brexovská aniž
glorbu, vítány byly jednotlivě obce, a radou všeobecná pauerála po celém městě.
Nato je kroměnuté raději nare rozdaly mezi obce, aby podpisování byly všem
občanů. Dej tento působil magneticky na celé okolí, a jmenovité na přítomné množství
nebo nikdy ještě lid tento v takovém počtu je tvář v tvář neshledal, a což klavírsko již
nikdy takové pravdy o svém vstěti neshledal. Prosejitý lid tento tisíc nářobní prodiv
py roztřípil po domích a kopaničid svých, a všechno to se neměšťnalo do hlav
vobotou, draby, poddanstvem, palicami, kladem a křivem zmorených, ale předce
všechno toto přeměnilo otroctvou. mysl bernadejnosti v mysl čilejší naděje
plnou. Opřanější měšťané i jedinci - byli teď aprototé myšlenky slovanští,
nebo kam koli se obrátili, vruče je jedl reptávaná o schůze brexovské, a oni
vruče se každý se moci jobe dané kázal evanjelium národnosti slovanické.
Muzee si, drabů nuj Josefe, druhu nuj milý, teď představit jak toto vruče
působilo na nepřátely naše. Lid tento nás hned jinak hleděl, hned jinak radou
seřmoval, hned se morněji a přiměji do hora zlyčoval. A na to hleděl těrným
srdcem jeho paů, Madarou, jeho tyranu. A předce je mi učinil nerákonnihu, jehž
schůzky, drab, vypětívat podporu jobody, shromážďovat lid národnosti v jednu národ
nost bohu i světů milou, je právě nejvyšší záhou rybnějšího věku! - Červeně-ble zápa,
vy a Kokardy se z Brexové rozšířily po celém Kráji, což zavdalo přítomnou křud
nijn rozměs káin a hádkám, lid se přitáhal ke svým, páni a kocoutkovští měšťané
se zpirali a madaršské Kokardy i Korahve vyčepovali. Slovem lybání se pro kraj
stala nevidaná. Tu strléno na mne se vruče stran slovanů hanny, potupy, zloběs
šků, vyhrážování mi ad a d a d. Na to dne 30 dubna jsem byl pováin opes jako de
Kau ke skouze do městečka Vrbovec (Vrbovec, městečko v Nit. stol. je 6000 obyč.)
Nepříteli tamější poustěli dyry, že mne ukamenují, jestli se ukáři tam. Ja orar
jel i s moji vodníkou, se ženou milovanou a synkem květorárem, a ejkle na půl dnu
ke hodiny vzdal, od Vrbovu uvítal nás asi 24 mladenců na koních s pířtolami
a červeně-bleými Kokardami a zářavkami s věc přiměřenou, v níž se opředilo
městečko, že mne jako horšale slovanští i jenu svate národnosti pozdravuje! Tak
jme vř mezi přelbou přispěli k Vrbovcům, kde nesmivně množství lidí nás
čekalo, řídovská pak obec pod baldacínem věc, v níž šibovala že chce národnost
slovenštinu jobe k šibbě spojivými prostředky podporovat mne vítala a sebe do
přítomné slovenštině lid, je svým poroučela. Ja drab opes zde věc, v níž jsem
řdejší Slováků k hraně jobe národnosti napomínal a opes podporu novější, lids
nerámě vypětíval! Lidům jsem řekl, že přišli na jipit neb národ nestěsti jami
a nebo zvolali, jelikož lid náš mravně lidemictom, falci, podvodem, pálečkou,
dráemim štályn a nepříteli lids nareho zabijeli; opředil jsem se vrak, že nuj po
jejich krvi nedýstíme, že nuj den ve šibody jezid krvi potkornit nedáme, to
léto řádáme, aby potám učinili, šibted učiněný radvěli a na potom poctiveji
se živili. Lid pak jsem napomínal, aby čekal v kálenitěm se připravovám k
obranovám své národnosti potkorně dítě se, které bude potřeb kárděho ramene
k rakladomí budoucího štěpi národa nareho. Jako jme vjeli do onitř města -
opes jme byli druhým množstvom přítomem - kde jsem opes věc drab. Na to byla
po polědni skouška, po níž jsem opes z hledivě pedagogického drab při rejmim
kru 3000 ducí věc o národnosti, jak ona totiž působí na skouše se znímim ná
rodnosti vydovám! Pokaněl jsem veřkeré dšarvadim nare vychovávám systém,
a nabřel jak je to asi vruče proměim, když se nare nare národnost uberpač,
a když ona bude základem i vydovávám školníku! Lid jasal radost! Do skouše
byla zábaava národnosti - při níž jme se i nuj tam přítomní vlasteni a vlastenky
ukarali a vdeimý podíl na radšped lids brali - pod lipami Vrbovcanskými.
Dne 1. Máje nato byla malá demonstrace učiněná s Derexem! (Derex ten byl zaku
paný v zemi na trhovisti; máje dva rohy ven se zemi vyrikajici, mezi ty dva
rohy musil lehnout provinilec, byl řebným prutem upevněný aby pospat nemohl,
a tak byl palicován.) Tento Derex byl tedy spomenutého dne vyhrabán - a
za městečkem slovaně upálen. Břně jak při vyhrabávám, tak i při paleni zpívane

Si zde připojení v odpisu odevitím. Ede sem mluvil o těch provědáních zlych, jakovými se
něm, vedli k odporování sebe samých, k nemravnosti a ošepení a zminil jsem
otom, kerak má lid svou mravní hodnotu bez korovjetto tyranských prostředků vedí
udržovat a zachovávat. A v skutku všechny tyto demonstrace byly v největším pořádku
vykonávány. Husba vyhrávala - a lid se radoval, spíval a potkával a pořádek udržoval.
Toho bylo mé agitování ve smyslu globálního národnosti slovenské v lidu slovenském upev-
ňování. Reakce je všude šlojila - nikde však zjevně nevyšťupovala. Až dne 4. máje
je in parvo zjevíla. Bylo to takto. Zpomenutého dne vyjela moja žena do sousedního
městečka Senice, aby nakoupila potřebných věcí, a pak jsem ja byl zaměřením ověřen-
ními pracemi připojili se k ní právě u mne bytí a na cestu do díptova jsem
se šlojil Hosťinský a Abafy. V Senici se vybral tento poslední s mojí ženou
i s vlastenským divětem Kurin Kou Koleničkou odprovozují je do sklepi. Jak
se však vracely byl Abafy od barona Schmerzinga i jiných osmi gardistů
senických prepadnutý a je tak se přistoupě bez nadání od řadu k němu
svarili mu černý obrovský klobouk s červenobílým krásným perem.
Tento mladík, kterého i ty dobře znáš, jenom si i epy s palčutem ziskovně
na památku dal, které on při pere jsem zapnute měl, tento ná mladík
škouš meri ně zdrahl při klobouk a mocně stránil pera své. Vrak
deves zbojníků na veřejné ulici snadně mohli roztřhat pero krásně,
i roztřhat pero to kerbedna tato zber. Žena má i divě - prolekaně vraceli
se domu, a Abafy bez pera národního za nimi. Domyšli si jak ve mne
krev vřela, když přivedli domů večer mi vypravovali co se stalo. Ja hned
povolal občany k sebe - a přednesl jim křivdu na mém hospodě a na Kofíru
(nari tak jmenují pero za kloboukem) národním účinem. Všichni díteli ještě se
noci jít koufne na palác barona Schmerzinga. Ja však byl proti tomu a
zavřel jsem, aby sme hned psali a pero do rana žádali, na čer i přistali všichni.
O 10 hodině večer tedy napsal jsem následujícího obratku list: Dobre baron!
Státní jeden Slovák jmenem Boranko Abafy byl na rožkan barona Schmerzinga
(jen pravdě jsem se dovedl k tomu že jsem Schm. byl ten truhar který prou klobouk Abafymu
a hlavu svazil) skrz osmi gardistů sehnal na ulici prepadnutý a o svou
majetnost, tj. o své bílo-červené pero náhlým způsobem připravem. Žádáme
tedy na čer barona Schmerzinga a čer národní gardy senické aby toto př červenobílé
pero do rana do Hlubokého odevkano bylo. V Hlubokém d. 4. máje 1848. Podpis
můj, jmenem občani Hlubokých. Dva mladenci byl hned vypravem k bar. Schm.
Baron tento dal při hned svolat pány a Radu k listu takovní k tomu. Až se uradli
na následující odpovídi: že při baron nerozumí pro slovensky, a teď s noví nemí,
že náji klumaimika, aby se tedy ja rano přšel do Senice a uštri obsah listu před-
něst. My sme však již byli pripravem na cestu do díptova a odhlados sme ani
na hodinu nepmeli, nebo na 9. máje sme při měli být v Mikuláči. Občani tedy ještě
se rano včasné, vzešli sme domů a alon tuto při rústavili až na budovici, a
když je vratně z cesty. Na tom tedy rástalo, že svoje pero své pitat budeme - a
ny odjeli pryč. Ja na čer agitoval - jak se dalo. Viděl sem - rá sme my
Slovaci dva meti němých a nudraku a horlivců, ale agitatorů žádných, nebo
vrade je lid hotový k fyzem ale není kdo by mu naplnil usi hlasem pra-
tyni fily a povědomosti národní; učinili sme tedy po čer vrade vonary
šodniček za sebou! A vrak, quid hoc ad tantam fitim?! Dvli na tom, i my
na této čer dopomohli k čerani lepšího se rozvíti. V Turci ve sv. Martině
jsem v šromardem městánstvá horlivého držel řeč k tem, jenž se právě do stoli-
ního domu ubírali, kde rádošti své strany najistěm národnosti slovenské
přednesl měli. Dovědi sem se došly, že jim usputně remanštvo pslovensky
mluvit zbravilo, a oni všichni se vygrojili z dorovany. Šlymi že tento štěst
vyvolal celý Turci do boja proti madaromanské šlechtě. V Orave krozny terro-
rism provodí šlecht, knerštvu evanj, dítějiu peticiu podax strany národnosti
bylo od šlecht napadnuté, petice jejil zkonfiscovane, lid všemi prostředky se štěst
ní a

od podpisu odvedeny. Volani se sdruzen je daji provazeni oba nevoleji ve poslanec
ale pani ustanovi sve slohy za ruzne obei, to jen v tomto taru. Vsecka moe
spoci va s rukou pauci, a prosper formam urcu tytyr panove nerou jance,
anebo lid sprouti sa od sebe odvisle za reprezentantu obei. Vsecka pak nro
vam vedou po madarsky. Rebneli ktery kner slova k lidu - to je od lidu mi
jeto se rapsalem, proti pak tomu panove vseckou svou mou a vplyvem
hled' taboveho do podiveni nro, oermit, za bvi a vyhlafit! Tak/klateci
jen ted' jen nare stam neberpeine, lid je neprispaveny aby ve zastupe
branit anal, agitace, mou které by je vets na narod vslelo - jako vidri
nro - se kromymu prostredy udouseji, a my Slovaci jen ted' máme co delat.
V dypove podobne se deje. Zde arci mesto Mikulas je centrum - a mohlo by
mnoho susobit. Ale zde sa take jeste zpropaleni malo agitovalo, ja jen
stipnul hrucou, kdyz jsem nabermul ze zde vsetko splasene a festracene jest. Hodia
contempluje, reflectuje, vrannuje a nuduje - a mstantov na prvij navykly jde za
nim a modli se pobran o prvij. Dne nro - bue do myslite lid! Bohdau
Hroboi rehl d. 28 brezna pri oned znanyd punktu prednasem - ve ktenou proutit
veckore posludajstvi, ale m vie agitovae nenure, neboz nerdravij! Uten zas plarali
i nejratordileji remane a madaromni, ale to preslo. Muni psovo raialo hrouti,
agitovae, strait - remantov zde moue konit mstanty nektere - a punktu
ty jsou odvolane, arci se radovanym pravem podae petici cetnejimi
podpisy opatrenou. Byla to arci isprovisae za i noc uci nro; nez
jakkoli - ale odolava nemeh. Jm - tak je to agitovae je nusi v lidu,
aby byla tam pomoci a podpora! Hledta je jeste mocna u nas - jesti ji nepostavime
naproti moe vetri, ona bude viedy hlouvi doihat. Lid jeste v celom tomto kraj
ni nro o narodnosti, mstantov je flabe - bez vne a energie. Totu je
jen verejnym se vystavos amni, verejnym silnym do duce mluvenim, mocnym
a rictelnym slovem do pred lidu hoderym prechit nure. Tu ni nepro
frare - a consemplae, tu jen slovo moue rivotu nroho toni duhy a charaktory
Tak jsem nehl skucenosti. Ze nro lid ted' je a o lotid nroci - je jedinij na slovy
Ktery sly sel rictelnou pravdu, ale prave to mne zametlo, neboz jsem se videl ofa
motnelym, a tivil sem hned ze se verbera jila madaromanie bude zahy couentro
vat na mne a me' oboh, a neklamalo mne turomi me, jeli bzi se prepvedit. Vda takto
vui stat - zaumi nil jem si uini v dypove rjeonou agitaci. Mladci byvi u mne a videti zpu
100 agitaci me v kraj nem podporovala mne pri konferenciach narid d. 19011^{ho} dzeny d.
Ludei dararil to veit - a nro ter podporoval mne. Ustanovit sme se tedy na 14^{teno} punktecl,
kteri je predlozi celmu narodu slovenskemu prostredem agitaci, aby je podepsal - raji tal
predu nejakovou devipi, pod uci stat a ope' vci byjovna hude. Nex prerarivoe s remito pum
opet sem mel hradku o zpusob jakovym se ma' pouit agitac tato, neboz ber neceho sme se
dzejit sme se rediteli. Hodia nastojit o to, aby toto jen tajne, pomali, soubrenou a nacepi stae
ho sleudiana reflexie, consemplae - prvoty, diplomatisovimi s alijm svetem a do dipo
vedouci narodniho uvadelo. ja dtel na ryndu pred svolanym narodem a mēssa a oboh,
jair sem to doma delal - predne vci tyto a vyplumauje. Dpor od Carini poretly d
byl znaimy - ale predu sme proravili tak, ze se svolalo mstantov do Carini Miku
leofry d, a tam je tyto punkty verejni ctli, ja pak jeden rard, durarni vyvitlaval
a na prou pritomnym klad. Byli i slestivoe pritomni - i jeltaku nerobit, hlavni ale
obecnost byla z kromy d, mladere a mstantov ralerzeici. Pri pojuzi zde punktu ty abiz
je mohl, ddelit nacincim s Dore. Ted' k mēnu opet osud. Louil sem se s moji rodin
kou urkostne, vez rajiste ze jsem ja ten nejtafnyj manžel a otei jedneho mētho
synka, moji mila a drake, žena je a byla podpora ma' ve oved, pcejeze tid mjid na
rodniel, ona vodnydvala dsa prudo hoi ei plapol dhy a obetovani narodniho rēle
kaji s niēho. Nara rodni ea a dim nro bylo aatouste pouatniel naci d v narem celm
okoli horu i narditi, tu sme se veselival vrcubni tu rad, vedli, tu sme pouily nabryvab
a kdyz je nycjoid veru boure stohly - tu byly prvij prvoty, tu v luna rodny a dmac
nort nari - nalerali nacini kotove spmny a jeta, tu ja agitac poci nali. Vtictlo bouvnijel
cipid ted' mel jsem se na deloi car d Nalit od domu - rera nro pritehnavala, a rozlovice je
s mrou, a ja letel jako vlna, k vlnam strachnym, - a ted' nro rera o mne a ja o rere! Dofly